

Kolanøgdin í Suðuroy.

(The coal resources on Suðuroy, Faroe Isles).

Eftir Jóannes Rasmussen.

Kolarannsóknir í Suðuroy vita vit um heilt aftur í 17. øld. Í skjølum frá 1626¹⁾ eru frásagnir um, at tá var leitað eftir koli í oyndi. Í bókmentum verður kolið fyrstu ferð nevnt hjá *Lucas Debes* (1673) og í *Kommisionsbetænkning-en* (1709–10) er kolið avmerkt á kortinum hjá *Rasmus Juel*. Fyrsta royndin til kolavinnu var gjørd í 1733 í Oyrnafjalli, men hon datt niður fyri longu árið eftir. Í 18., 19. og 20. øld voru kanningar gjørdar í hópatali, tær voru av ymsum slag, men ikki høvdut tær allar líka nögv upp á seg kortini. Stundum voru tær bert tiltøk til at leita eftir koli, stundum royndir at fáa í lag regluliga kolavinnu, og stundum voru tær verkligar ella vísindaligar kanningar.

Ætlanin við hesari grein er ikki gjølla at fara um ella viðgera allar tær kanningar sum gjørdar eru, men bert at draga fram tað, sum nemur við metingar av kolanøgdini, og bera tað saman við nýggjari rannsóknarúrslit.

Eldri metingarúrslit.

Landt (1800) tekur til kanningar Henchels 1777 og sigur soleiðis frá: «efter hans Skjønnende er Fløtsens Længde omrent 6000, og Middelbreden 2000 ALEN, Højden af den

¹⁾ Norske Tegnelser IV s. 540 (Rigsarkivet). Indkomne Breve til Danske Kancelli (Rigsarkivet). Laugtingsprotokollen (Landsskjallasavníð).

reene Kul $2\frac{1}{2}$ Alen. Den indeholder altsaa 30,000,000 Kubikalen eller 240 Millioner Kubikfod, som udgør 48 Millioner Tønder, $2\frac{2}{3}$ Million Læster Steenkul, forudsat at Fløtsen overalt er lige mægtig. Naar da hvert Aar for 1000 Huusholdninger deraf indførtes 3000 Læster a 10 Rd., saa kunde Fløtsen udholde i 8 Aarhundrede og indbringe 26 Millioner Rd.» Roknað um til tey mát sum nú verða nýtt, verður kolaøkið her mett til út í móti 5 km^2 , kolatjúk din til stívan $1\frac{1}{2}$ m og kolanøgdin til umleið 12 mill. tons. Hetta talið tykist at hóska toluliga væl við summi seinri töl, men Henchel roknar við ovstórari kolatjúkd og ovlítla ri kolavídd. Væl er kolatjúk din í støðum $1\frac{1}{2}$ m, men hetta er ovstört meðaltal. Henchel hevur ikki havt likindi at máta kolatjúkdina so viða um, og hann tekur tí eisini soleiðis til: «forudsat at Fløtsen overalt er lige mægtig». Kolavíddin 5 km^2 er nógv ovlítil samanborin við øll seinri kannigarúrslit; Henchel hevur tí helst ikki verið kunnugur við kolalindina allastaðni norðuri á oyndi.

Í ritgerðum Forchhammers eru ongar metingar av kolanøgdini, men i frágreiðing frá Fr. Chr. Kabell¹⁾ verður soleiðis tikið til: «Professor Forchhammer (26. Mai 1840) bemærkede at han i Aaret 1820 havde anstillet Undersøg elser over de færøske Kullag, at de bedække en Overflade af 2 Qvadratmiil i en Mægtighed af over 1 Alen, altsaa udgjøre 288 Millioner Kubikalen eller omrent 72 Mill. engelske tons». Um hesa meting sigur Johnstrup (1873): «Naar man har anført, at Forchhammer i sit her nævnte Arbeide har sagt, at Kulformationen paa Sydøø indtager 2 Mil², da beroer det paa en Misforstaelse af en Yttring hos ham S. 184, hvor det hedder: «alle disse paa en Ud strækning af 2 Mil² forekommende Spor af Kul»; men hvor der intet siges om, at de som et samlet Hele have denne Udstrækning. Man indseer ogsaa let det Urimelige deri,

1) Frágreiðing frá Fr. Chr. Kabell til Indenrigsministeriet dagss. 3. januar 1851.

ved at at lægge Mærke til, at hele Syderøen kun er $2\frac{2}{3}$ Mil², og at der ingen Kul hidtil ere fundne hverken N. for Kvalbø-Partiet eller i de dybere Dele af de store Dalstrøg». Minka vit um kolaøkið so sum Johnstrup vísir á í ritgerð sínari, til $\frac{2}{3}$ mil², verður kolanøgdin um leið 24 mill. tons. Bæði Forchhammer og Johnstrup rokna við at kolalindin gongur heilt suður í Hvannafelli, men nýggjar rannsóknir siga, at so er ikki. Hetta talið er tí eisini í størra lagi.

Stokes (1874) metir kolaøkið til 5000 acres (um leið 20 km²) og kolanøgdina til 14 mill. tons. Hetta er í heldur lægra lagi samanborið við aðrar metingar um somu tíð, men líkt er til at Stokes bert roknar við kolaøkinum norðan fyri Trongisvág.

Helland (1880) sigur alt økið, har kolalindin gongur í oyndi, vera 66 km². 25 av hesum 66 km², sigur hann, eru undir sjóvarmálanum, tað er alt økið norðan fyri Hvalbiarfjørð og økið eystan fyri linjuna Froðbiarnýpan—Hvannhagi. Meðaltjúkdina á kolinum roknar hann at vera 0,6 m og evnistygndina 1,35. Helland metir tí kolanøgdina til 50 mill. tons; 30 mill. tons oman fyri sjóvarmálan og 20 mill. tons undir sjóvarmálanum millum 0 og 350 m dýpi. Eins og Forchhammer og Johnstrup roknar Helland kolið í fjøllunum sunnanfyri, heilt suður í Hvannafelli til hesa somu lindina, men tær heilt tunnu kolalindirnar sum til eru í hesum fjøllunum eru allar lægri lindir enn kolalindin norðanfyri. Metingartöl Hellands vera tí eisini í størra lagi. Iva samt man eisini vera við kolanøgdini undir sjónum eystanfyri, tí eystur eftir tynnist kolalindin skjótt burtur.

Komandi árini verður í bókmentum mest tikið til töl Hellands tá talan er um kolanøgdina, t. d. hjá *Ussing* (1902) og hjá *Bergh* (1905).

Tey metingartöl sum nevnd eru framman undan, eru, tá ymisk fyrivarni verða tikin, ikki so heilt ólik hvørjum øðrum og hóva toluliga væl við nýggjastu rannsóknarúrslitini; men aftan á hesa tíð verður ofta roknað við heilt øðrum tölum.

Í einum fronskum bókaverki, *Les Gisements de Houille de Suderø* (1908), sum er eitt savn av ymsum frágreiðingum um kolið og kolarannsóknir í Suðuroy, eru metingar av kolanøgdini sum víkja munandi frá teimum metingum, sum nevndar eru frammanundan. Fremst í bókini verður kolanøgdin sögd at vera 120 mill. tons og í einum yvirliti yvir tær ymsu frágreiðingarnar eftir *Percival Fawler* (1901) verður sagt at kolanøgdin oman fyri sjóvarmálan tykist vera 225 mill. tons. Hann leggur aftur at, at bert ein av teimum trimum kolalindunum er mett til 50 mill. tons. Í frágreiðing hjá *Renaud* (1884) í somu bók verður m. a. tikið nakað soleiðis til: Tær kolalindir, sum til eru uttan um Trongisvág, eru kannaðar ferð eftir ferð síðan 1875, kanningar sum hava víst á 3 lindir hvør oman á aðrari, allar oman fyri sjóvarmálan. Til at meta um, hvussu víða ovasta kolalindin gongur, er grivið á 22 stöðum, og er tað soleiðis komið fyri ein dag, at kolaøkið fevnir um $16.251.229 \text{ m}^2$ ella $23.085.062 \text{ m}^3$ ella um leið $34.627.593$ tons av koli bara í tí ovastu kolalindini sunnan og norðan fyri Trongisvág. Miðlindin, sum bara er kannað og roknað út fyri økið norðan fyri Trongisvág, er $9.219.600 \text{ m}^3$ ella um leið $13.829.400$ tons. Við tað at tær somu lindirnar eru til allastaðni á oyndi, sigur hann, er ikki ovnógv avgjört at meta kolaríkidømi sum hoyrir til Suðuroyarrættindini til meira enn $150.000.000 \text{ m}^3$, ella um leið $225.000.000$ tons. Til hesa frágreiðing viðmerkir *C. D'Ornano*, at tá *Renaud* skrivaði frágreiðing sína, var Føroyakortið 1:20.000 ikki liðugt. Nú vit hava hetta kortið, sigur hann, vita vit, at ovasta kolalindin fevnir um $27.000.000 \text{ m}^2$ ella 2.700 ha. Kolatjúkdina sigur hann vera $1,65 \text{ m}$ (í Bláfossi og Øxlini) og evnistygndina $1,3531$. Kolanøgdin í hesari lindini metir hann tí til $27.000.000 \text{ m}^2 \times 1,65 = 44.550.000 \text{ m}^3$, sum faldað við evnistygndini $1,3531$ verður $60.285.605$ tons. Miðlindina, sum fevnir um sama økið, metir hann, tá kolatjúk din er $0,78 \text{ m}$ (*Nordstrøm* 1876), til $21.260.000 \text{ m}^3$ ella $28.766.906$ tons. Í einari frágreiðing hjá *A. Daigre* (1903) verður sagt, at kolaøkið

er mett til 5.500 acres ($4.047 \times 5.500 = 22.258.500 \text{ m}^2$ ella 2.225 h 85 a), og lagt verður aftur at, at 2 aðrar nýtuligar kolalindir eru niðari í sama øki. Kolanøgdina í ovastu kolalindini sigur hann nýliga vera mettað til 40.000.000 tons.

Við tað at hesi töl eru so heilt ólik metingartölunum framman undan og eisini víkja munandi hvort frá øðrum, eigur nakað lítið at verða sagt um tey. Fremst í bókini er kolanøgdin, sum framman undan nevnt, sögd at vera 120 mill. tons, men einki er sagt um, hvussu hetta tal er fincið. Hetta er helst eitt tilætlað meðaltal av metingarúrslitunum sum nevnd eru í teimum ymsu frágreiðingunum. Talið 225 mill. tons hjá Percival Fawler og Renauld er leysliga nevnt og ikki lætt at skilja. Tað krevur kolalind ella kolalindir við meðaltjúkd upp á $1\frac{1}{2}$ m um alla oynna. Slikt er ongantíð ávist, heldur ikki í frágreiðingunum í hesari bók. Tað er tí ikki ovnikið sagt at þúrt einki hald er í hesum talið.

Eitt aðalendamáli við hini jarðfrøðiligu kortleggingini í Suðuroy 1952–54 var at kanna eftir, hvussu nógvar tær nýtuligu kolalindirnar voru. Úrslitið sum fekst av hesum kanningum var tað, at bert 1 nýtulig kolalind er í oynni. Hetta hóskar væl við eldri rannsóknarúrslit, sum nevnd eru fyri ovastu kolalindina, hóast tað í teimum ymsu fronsku frágreiðingunum ofta verður tikið til 3 nýtuligar kolalindir. Líta vit eitt sindur gjøllari at hesum tölum, so sæst, at tølini fyri kolavíddina víkja ikki stórvegis frá tølunum hjá mongum øðrum. Evnistyngdin – 1,3531 – er eisini roknað til at vera um leið hin sama – 1,35 – sum aðrir hava nýtt. Tølini fyri kolatjúkdina afturímóti víkja stórliga frá, og tað er hetta, sum munin ger. C. D'Ornano roknar meðaltjúkdina at vera 1,65 m, og at döma eftir tølunum hjá Renauld ger hann tað sama. Sum framman undan nevnt hendir tað seg, at kolalindin er so tjúkk, men hetta er so nógv ovstórt meðaltal og tikið bert eftir tveimum mátingum (í Bláfossi og í Øxlini). Helland metir meðaltjúkdina til 0,6 m, Forch-

hammer metir hana til stíva alin og úrslitið av kolarannsóknunum 1952–54 var 76 cm fyrir vestara kolaøki sunnan og norðan fyrir Trongisvág.

Tað eигur at vera tilskilað, at metingarnar av kolanøgdiini í *Les Gisements de Houille de Suderø* ikki eru gjørdar av teimum monnum, sum hava gjört kanningar á staðnum (*Ihrmann, Nordstrøm og Stokes*), men eru gjørdar burtur úr tølum teirra av øðrum, sum hava havt beinleiðis áhuga fyrir kolavinnu í Suðuroy. Bókin sum heild tykist vera skrivað til at vekja ans hjá peningamonnunum fyrir kolanámi í Suðuroy.

*Harald Nielsen*¹⁾ sigur kolanøgdina at vera 110–120 mill. tons og vísir til tær nevndu fronsku frágreiðingarnar. Eisini vísir hann til Helland, men nevnir hann kortini einki um metingar hansara av kolanøgdini. Í ritgerð sínari (*Nielsen 1933*) nevnir hann tølini útvið 100 mill. tons av koli og eina aðrastaðni útvið 1000 mill. tons, men hetta seinra talið man helst vera ein prentvilla. Í Rangabotni, sigur hann i somu ritgerð, eru um leið 10 mill. tons av koli.

Raaschou (1937) hevur ongar metingar gjørt av kolanøgdini, tí, sum hann sigur, kolatjúk din er so ógvuliga ymisk, og tað er ikki avgjørt um kolalindirnar eru ein ella fleiri. *Raaschou* er fyrsti maður sum vísir á veikleikarnar í áðurnevnda franska bókaverki, og nevnir hann m. a., at tá hann ber saman tjúkdarmátingarnar hjá *Stokes* í ritgerð hansara og í tí fronsku frágreiðingini, so samsvara tær ikki. Eisini nevnir hann, at av teimum 24 tjúkdarmátingunum eftir *Stokes*, sum eru í tí fronsku frágreiðingini, samsvara 14 av teimum við mátingarnar hjá *Ihrmann* ella tær hjá *Nordstrøm*.

Humlum (1943) vísir til tølini hjá *Harald Nielsen*. Hann heldur tey vera í hægra lagi og metir sjálvur kolanøgdina til 75–110 mill. tons. *Humlum* hevur ikki sjálvur gjørt kanningar á staðnum.

¹⁾ Rapport over Undersøgelser af Forekomsten af de færøske Kul 1933.

Marstrander¹⁾ (1950) metir kolanøgdina í Suðuroy til 54–55 mill. tons; 4–5 mill. tons sunnan fyri Trongisvág og 50 mill. tons norðan fyri Trongisvág, um so er, sum hann sjálvur tekur til, at tað eru tvær nýtuligar kolalindir. Hann mælir til at gjølligar jarðfrøðiligar kanningar verða gjørdar hesum viðvíkjandi og sigur (s. 10) «Inasmuch as there is distinct reason to believe that as many as two (2) different workable coal beds are in existence here, and possibly as many as three (3), as just mentioned, it is thought advisable that this question be gone into much deeper by geological research work. To some extent the old maps have been prepared as a result of wishful thinking».

Nýggjar rannsóknir.

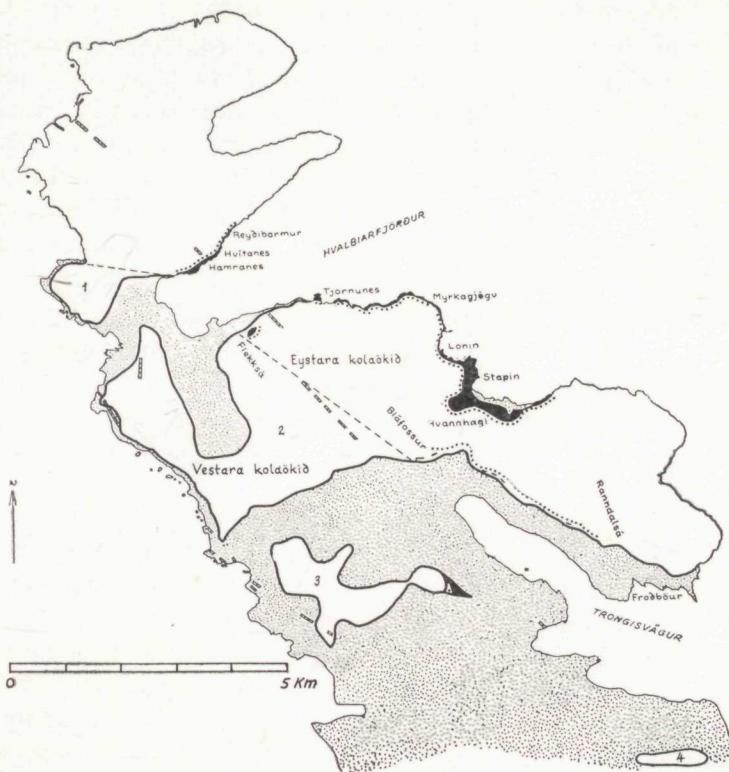
Hesar rannsóknir fóru fram í árunum 1952–54. Tær voru settar í verk av Føroya landsstýri eftir oman fyri nevnda tilmæli Marstranders og gjørdar av Danmarks Geologiske Undersøgelse og Føroya Jarðfrøðisavni í felag.

Tað sum fremst lá fyri í hesum rannsóknararbeiði var tí:
 1. at avmarka kolaøkið og kanna tey jarðfrøðiligu viður-skiftini kolinum viðvíkjandi, 2. at kanna eftir um tær nýt-uligu kolalindirnar eru ein ella fleiri og 3. burtur úr kanning-arúrslitnum at meta um kolanøgdina.

Fyrsti og annar spurningurin eru báðir viðgjørdir í fleiri ritgerðum (*Rasmussen* 1952 a, 1952 b, 1956, 1957, 1959 og *Noe-Nygaard* og *Rasmussen* 1958) og skulu tí verða stutt umfarnir her.

Samstundis sum tað jarðfrøðiliga kortleggingararbeiðið för fram, var kolalindin avmarkað, sum tað sæst á 1. mynd. Kolalindin fevnir eftir hesari avmarking um 23 km². Hon fer í sjógv á Kolaratanga norðanvert við Grímsfjall, á Tjørnunesi sunnantil á Hvalbiarfirði, í Hvannhaga og á Froðbiar-nípuni. Frá Kolaratanga tekur hon seg upp suðureftir, upp

¹⁾ Report on the Coal Position on the Faroe Islands 1950.

1. mynd

Smáprikkut: Niðaru basaltfláirnar.

(Small-dotted: Lower Basalt Sequence)

Svört strika: Kolalindin.

(Black line: Coal-bearing Sequence)

1. Grímsfjall.
(The Grímsfjall coal field)
2. Kolaøkið millum Hvalbiarfjørð og Trongisvág.
(The Hvalba—Trongisvágur coal field)
3. Kolið sunnan fyri Trongisvág.
(The coal field south of Trongisvágur)
4. Kolaraheyggjur.
(The Kolaraheyggjur coal field)

Svart og stórprikkut: Innskot (óregluligt) og gosmyrja.

(Black and large dotted: Irregular intrusive Basalt and Tuff-Agglomerate)

Hvít: Ovaru basaltfláirnar.

(White: Upper Basalt Sequence)

Dupultstrika: Gongir.

(Double line: Dikes)

í Knúk norðan fyri Fámjin, har hon er 425 m. o. sj. Hiðani gongur hon eystur í Hovstúgvuna. Til at fáa greiðu á sjálværi lagskipanini og kolatjúkdini vóru mátaðir út við 100 styttri og longri gjøgnumskurðir, hóskandi spjæddir um alt kolaøkið. Eftir teimum at döma er kolalindin vanliga tjúkkast sunnan- og vestantil, tynnist norður- og eystureftir. Vestantil á oyndi tóktist lagskipanin ikki at vera stórvegis órógvað, men eystantil á landinum vístu rannsóknirnar heilt øðrvísi úrslit. Her er kolalindin mangastaðni órógvað og stundum týnd av seinri eldgosum og inniskotnum blágrýti. Við tað at kolavinna har eysturi tí verður ógvuliga torfør, fara vit at býta kolaøkið sundur í eitt vestara kolaøki, vestan fyri linjuna Nes—Trongisvágur og eitt eystara kolaøki, eystan fyri somu linju. Kolaøkið vestantil á oyndi verður tá í fýra þortum: 1. Grímsfjall 2. kolið millum Hvalba og Trongisvág 3. kolið sunnan fyri Trongisvág og 4. Kolaraheyggjur (Hovstúgvan). Kolavíddin í Grímsfjalli er 1,36 km² og kolatjúkdin 19 cm í meðal (4 gjøgnumskurðir), kolavíddin millum Hvalba og Trongisvág 11,00 km² og kolatjúkdin 72 cm í meðal (20 gjøgnumskurðir), kolavíddin sunnan fyri Trongisvág 2,60 km² og kolatjúkdin 79 cm í meðal (15 gjøgnumskurðir), kolavíddin í Kolaraheyggi 0,24 km² og kolatjúkdin 25 cm í meðal (3 gjøgnumskurðir).

Viðvíkjandi spurninginum um eina ella fleiri nýtuðigar kolalindir, fóru kanningarnar fram á henda hátt. Í Skarvgjógv vestantil á oyndi varð tvørskurður mát-aður gjøgnum bergið, frá sjóvarmálanum upp á kolarókina (0—245 m) og grótslagið hamranna millum gjølla kannað allan vegin uppeftir. Tað var royðugrót og gosillska, men undir báðum teimum ovastu homrunum undir kolarókini vóru leirlindir, 4 og 6 m tjúkkar. Hesin tvørskurður og serstakliga leirlindirnar báðar vórðu tí eftirkannaðar um alt kolaøkið, summastaðni, har tær lógu berar, og aðrastaðni har grivið varð omanav. Mangastaðni vóru tunnar kolafláir ella -flísar — vanliga 2—10 cm — í teimum; t. d. í bergennum fyri vestan, undir Bergsleiti, eystur við sunnara land-

inum á Hvalbiarfirði, í Hvannhaga, upp norður úr Trongisvági, í Rossarók, í Rangabotni og norðan fyrí Fámjin; aðrastaðni sást einki til kol í hesum fláunum. Í sunnaru helvt á oynni vórðu gjøgnumskurðir mátaðir og settir í sovorðið samband við áðurnevnda gjøgnumskurð úr Skarvgjógv, at teir tilsamans vóru ein um leið 900 m høgur gjøgnumskurður gjøgnum allar fláirnar í Suðuroy upp undir ovastu kolalindina. Eins og norðan fyrí varð grótslagið hamranna millum kannað, og á 10 støðum í sunnaru helvt á oynni sóust heilt tunnar kolafláir ella -flísar. Tað er tí eingin ivi um, at bert ein nýtulig kolalind er í Suðuroy, men tunnar kolafláir og -flísar eru vanligar mangastaðni í oynni undir hesari lindini.

Verður roknað við oman fyrí nevndu tølum fyrí kolavídd og -tjúkd og meðalevnistyngdini 1,35, sum royndir við fleiri sýnislutum góvu til úrslit, verður ein fyribils meting av kolanøgdi í vestara *kolaøkinum* sovorðin:

1. Grímsfjall:	Vidd Evnistyngd Kolatjúkd	1,36 km ² 1,35 19 cm	348.840 tons
2. Kolaøkið millum Hvalbiarfjørð og Trongisvág:			
3. Kolið sunnan fyrí Trongisvág:	Vidd Evnistyngd Kolatjúkd	11,00 km ² 1,35 72 cm	10.692.000 tons
4. Kolaraheyggjur:			
	Vidd Evnistyngd Kolatjúkd	2,60 km ² 1,35 79 cm	2.772.900 tons
	Vidd Evnistyngd Kolatjúkd	0,24 km ² 1,35 25 cm	81.000 tons
			13.894.740 tons

Av hesum út við 14 mill. tonsum av koli mega vit ætla, at um leið 2 mill. eru høgdar ella innibyrgdar. Eftir vera so um leið 12 mill. tons tá kolið í Grímsfjalli og Kolara-

heyggji er íroknað, men tað fær neyvan nakran týdning til regluliga kolavinnu. Tað kolið sum stundum er í rannini, er ikki roknað uppí, men tað vegar so ikki upp ímóti tí, ið høgt er.

Í eystara kolaøkinum er ikki lætt at meta um kolanøgdina, tí tey jarðfrøðiligu viðurskiftini eru so fløkt. Hetta verður tí heldur ætl enn meting. Víddin er $7,740 \text{ km}^2$ og evnistyngdin 1,35. Meta vit meðalkolatjúkdina til 40–50 cm eftir teimum mátingum sum gjørdar vóru, so skuldi tað verið á leið. Kolanøgdin verður tá 4–5 mill. tons, men sum frammán undan nevnt, er kolalindin her so nógvað av seinri eldgosum og innskotnum blágrýti, at reglulig kolavinna verður torfør.

Hóast frammán fyri nevndu metingartöl í fyrstu syftu tykjast heldur ólík, so sæst kortini, at flestu tølini fyri 1908 hóska toluliga væl saman við kortleggingarúrslitið 1952–54. Tað sum skilir er kolavíddin. Hjá Forchhammer og Helland er kolavíddin í størra lagi, og hjá Henchel og Stokes er hon í minna lagi. Vit mega í hesum sambandi hava í huga, at tað kortgrundarlag sum neyðugt er í tilíkum féri var heldur svikaligt hjá teimum gomlu. Føroyakortið 1:20.000 kom ikki út fyrr enn í 1906, og í 19. øld høvdu teir tí bara tað lítla kortið hjá Born at líta á. Tølini í Les Gisements de Houille de Suderø (1908) og mong seinri tøl, ið sjónliga eru ávirkað av teimum, víkja afturímóti munandi frá, bæði frá eldri kanningarárslitum og frá kortleggingarárslitinum 1952–54. Metingartølini 120 mill. tons og 225 mill. tons er als einki hald í, men summi tølini fyri ovastu kolalindina hóska kortini væl saman við onnur kanningarárslit; tað sum skilir í hesum féri er tann ovurstóra meðalkolatjúkdin 1,65 m ella meira, sum teir rokna við.

SUMMARY

The present paper deals with the quantity of coal on Suðuroy (Faroe Isles). According to a research work 1952–54 (Danmarks Geologiske Undersøgelse og Føroya Jarðfrøðisavn) the coal measures cover an area of 23 km². The area is divided into an eastern and a western area. The western area includes the coal fields (fig. 1): 1. Grímsfjall 1.36 km², 348,840 t; 2. Hvalba-Trongisvágur 11.00 km², 10,692,000 t; 3. South of Trongisvágur 2.60 km², 2,772,900 t; 4. Kolaraheyggjur 0.24 km², 81,000 t. The eastern area is greatly disturbed by explosive vulcanism and intrusion; it is roughly estimated to contain 4–5 mill. t. The estimations correspond approximately with most older estimations (Stokes 1874, Helland 1880), but differ considerably from some of the estimations in *Les Gisements de Houille de Suderø* (1908), which are obviously highly overestimated.

BÓKMENTIR

1. Bergh, L.: *Bjergværksdrift. De Danske Atlanterhavssøer* p. 292–296. København 1905.
2. Debes, Lucas Jacobsen: *Færoe et Færoa Reserata*. København 1673.
3. Helland, Amund: *Om Færøernes Geologi. Geografisk Tidsskrift* p. 149–179. København 1880.
4. Humlum, Johannes: *Mineralproduktionen paa Færøerne. Danmarks Minedrift* p. 179–186. København 1943.
5. Johnstrup, F.: *Om Kullagene paa Færøerne. Overs. over Vid. Selsk. Forh.* p. 147–188. København 1873.
6. Kommissionsbetænkningen 1709–10 ang. Færøernes Tilstand ved Kongens Overtagelse af Enehændelen paa Færøerne. Tórshavn 1934.
7. Landt, Jørgen: *Forsøg til en Beskrivelse over Færøerne*. København 1800.
8. *Les Gisements de Houille de Suderø*. Paris 1908.
9. Nielsen, Harald: *Danmark og Kullene paa Færøerne. Tilskueren* p. 376–388. København 1933.
10. Noe-Nygaard, Arne & Jóannes Rasmussen: *Jarðfrøði. Føroyar I. – Geologi. Færøerne I*. København 1958.
11. Raaschou, P. E.: *Om Kulforekomsterne paa Færøerne. Ingeniørvid-enskabelige Skrifter B. Nr. 17*. København 1937.

12. Rasmussen, Jóannes: (a) Um kolarannsóknir í Hvalba. Fróðskaparrit 6. bók p. 131—147. Tórshavn 1952.
13. » » » (b) Bidrag til Forstaaelse af den færøske Lag-series Opbygning Medd. Dansk Geol. Foren. Bd. 12 Hft. 2. p. 275—283. København 1952.
14. » » Illes Faeroe. Lexique Stratigraphique International p. 13—17. Paris 1956.
15. » » Yvirlit yvir innskotin grótslög í Føroyum. Fróðskaparrit 6. bók p. 61—96. Tórshavn 1957.
16. » » De færøske Kulforekomster og deres Kortlægning. Medd. Dansk Geol. Foren. Vol. 14 Part 2. København 1959.
17. Stokes, A. H.: Notes on the Coal Seam and Geology of Suderøe. Trans. of the Chesterfield and Derbyshire Institute of Engineers p. 320—336. London 1874.
18. Ussing, N. V.: Mineralproduktionen i Danmark ved Aaret 1900. Danm. Geol. Unders. II Rk. Nr. 12. p. 93—94. København 1902.